

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

професор О. І. Безлюдний

2021 р.

ВИСНОВОК

фахового семінару

з попередньої експертизи дисертації

за спеціальністю 231 Соціальна робота

кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

факультету соціальної та психологічної освіти

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

від 15 вересня 2021 р.

Присутні:

1. Албул Ірина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
2. Коляда Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
3. Кочубей Тетяна Дмитрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
4. Кравченко Оксана Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
5. Клименко Юлія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
6. Чирва Галина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач відділу аспірантури та докторантури;
7. Балдинюк Олена Дмитрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
8. Ревнюк Наталія Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з гуманітарних питань, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;

9. Бондаренко Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
10. Полехіна Вікторія Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
11. Шевчук Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
12. Роєнко Світлана Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
13. Підвальна Юлія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
14. Ісаченко Вікторія Павлівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
15. Коляда Тетяна Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
16. Бойко Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
17. Карпич Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
18. Матрос Ольга Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
19. Скочко Максим Олександрович – доктор філософії, старший викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
20. Войтовська Алла Іванівна – доктор філософії, викладач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
21. Левченко Наталія Володимирівна – кандидат педагогічних наук, докторант, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
22. Моргай Лілія Анатолівна – доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
23. Ткачук Юлія Василівна – аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи;
24. Песоцька Юлія Юріївна – аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Серед присутніх – 4 доктора педагогічних наук.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Дисертаційна робота Поліщук Олени Романівни «Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–15 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 (назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 608 від 09.06.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020, № 608 від 09.06.2021) і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Дослідження є складовою наукової теми «Актуальні проблеми соціально-педагогічної теорії та практики (державний реєстраційний номер 0111U007547)» та держбюджетної теми «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму» (державний реєстраційний номер: 0119U103978), які розробляють науковці кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– *вперше* обґрунтовано теоретичні засади соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти, на основі чого розроблено авторську структурно-функціональну модель формування у старшокласників соціально-психологічної готовності до вступу до закладів вищої освіти, що включає цільовий, теоретико-методологічний, організаційно-змістовний, оцінювально-результативний блоки, у яких містяться особистісно-цільовий, інформаційно-гностичний, рефлексивно-

оцінюючий компоненти, критерії: мотиваційно-цільовий, інформаційно-пізнавальний, когнітивний, показники та рівні);

– *уточнено і конкретизовано* зміст поняття «готовність», «соціально-психологічна готовність старшокласників до професійного вибору», «формування соціально-психологічної готовності старшокласників до професійного вибору»;

– *дістали подальшого розвитку* наукові положення про соціально-психологічну готовність старшокласників під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання, особливості процесу підготовки до вступу до закладів вищої освіти, а також індивідуально-психологічні якості старшокласників, розвиток яких забезпечує соціально-психологічну готовність до вступу до закладів вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці та апробації програми формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти з метою свідомого вибору професій. Матеріали дослідження можуть використовувати соціальні працівники закладів соціальної сфери, соціальні педагоги, психологи, педагоги загальноосвітніх шкіл, батьки під час реалізації професійної орієнтації старшокласників з метою прогнозування і попередження можливих ускладнень при вступі до закладів вищої освіти; науково-педагогічні працівники під час викладання навчальних дисциплін «Психологічні основи профорієнтації», «Основи профорієнтаційної роботи», «Психологія професійної кар'єри», «Технології соціальної роботи», «Соціальна політика», «Чинники успішного працевлаштування за фахом», «Соціально-психологічні аспекти спілкування в професійній діяльності».

Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів с. Чечелівка Гайсинської міської ради (довідка № 41 від 28.05.2021), загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів державного підприємства «Український дитячий центр «Молода Гвардія» (довідка № 02/01-16/454-21 від 27.07.2021), Уманського державного

педагогічного університету імені Павла Тичини (довідка № 1268/01 від 12.08.2021), Відокремленого структурного підрозділу «Педагогічний фаховий коледж Львівського національного університету імені Івана Франка» (довідка № 97 від 30.08.2021), Уманського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I–III ступенів № 10 – медична гімназія» Уманської міської ради Черкаської області (довідка № 10 від 30.08.2021), Державного університету «Одеська політехніка» (довідка № 1853/138-07 від 03.09.2021), Національного університету біоресурсів і природокористування України (довідка № 1760 від 24.09.2021).

Особистий внесок автора. У публікації «Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти (у співавторстві з Н. М. Колядою, 2019) проаналізовано соціально-психологічний супровід як одну із психолого-педагогічних умов для саморозвитку особистості (0,04 друк. арк.); у роботі «Особливості впливу батьків на вибір старшокласниками закладу вищої освіти» (у співавторстві з Н. М. Колядою, 2020) узагальнено інформацію про вплив батьків на професійний вибір старшокласника (0,04 друк. арк.); у праці «Інноваційні технології для молоді у вищій освіті» (у співавторстві з Н. М. Колядою, 2020) досліджено впровадження інноваційних технологій у закладах вищої освіти для випуску професіоналів, конкурентоспроможних фахівців на ринку праці (0,16 друк. арк.).

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження апробовано на конференціях різних рівнів:

міжнародних – «Nauka i edukacja w warunkach zmian cywilizacyjnych» (Warszawa, 2019), «Nowoczesna nauka: teoria i praktyka» (Warszawa, 2020), «Актуальні проблеми сучасної психології: шляхи становлення особистості» (Переяслав, 2020), «Імплементация Концепції інклюзивної освіти: проблеми та перспективи» (Умань, 2020), «Сучасні проблеми обдарованості особистості» (Умань, 2020), «Актуальні проблеми сучасної психодидактики: філософські, психологічні та педагогічні аспекти» (Умань, 2020), «Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології» (Київ, 2021);

всеукраїнських – «Теорія і практика підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури» (Умань, 2019; 2021), «Актуальні питання професійного розвитку та становлення фахівця в сучасних умовах» (Умань, 2019), «Актуальні питання сучасної психології» (Умань, 2019), «Розвиток літературних здібностей: експрес-методика написання творів різних жанрів» (Умань, 2019), «Удосконалення професійної майстерності майбутніх психологів» (Умань, 2020), «Розвиток літературних здібностей: експрес-методика написання творів різних жанрів» (лінгво-арт-казкотерапія) (Умань, 2020), «Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи» (Умань, 2020), «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців» (Хмельницький, 2020), «Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінги» (Умань, 2020), «Наукові психологічні дослідження і розробки молодих учених» (Умань, 2020), «Формулювання життєвих мотиваційно-ціннісних установок (правильне формулювання бажань як матеріальної думки)» (Умань, 2020), «Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти» (Умань, 2020; 2021), «Теорія та практика психокорекції особистості» (Умань, 2021), «Профорієнтація серед учнівської молоді в умовах інклюзивної освіти» (Умань, 2021), «Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери» (Умань, 2021), «Наука. Освіта. Молодь» (Умань, 2021), «Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг» (Умань – Київ, 2021), «Актуальні соціально-філософські проблеми сучасності» (Умань, 2021), «Он-лайн симпозіум з інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму з міжнародною участю» (Черкаси, 2021), «Психологія: сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування» (Умань, 2021), «Академічні дослідження для практики соціальної роботи» (Київ, 2021), «Сексуальна експлуатація дітей: ганебні історії експлуатації дітей та методи боротьби з цим явищем у світі» (Київ, 2021), «Антидискримінаційний підхід до роботи з

дітьми та молоддю в середовищі закладів освіти та соціальної сфери» (Харків, 2021);

регіональних – «Психокорекція проблем спілкування учнівської молоді» (Умань, 2019), «Мотиваційні тренінги» (Умань, 2019), «Основи наукових досліджень у психології: вимоги до написання наукових статей» (Умань, 2019), «Психокорекція проблем спілкування учнівської молоді» (Умань, 2020), «Особливості роботи психолога з метафоричними асоціативними картками. Майстер – клас» (Умань, 2020), «Впровадження ідей В. О. Сухомлинського в педагогічну теорію і практику: набутий досвід і перспективи» (Умань, 2020), «Академічна доброчесність в університеті» (Умань, 2020), «Нова українська школа: «SOFT-SKILLS» крізь призму психологічного та соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу (Умань, 2020), «Каністерапія як інноваційний напрям реабілітації людей з інвалідністю» (Умань, 2020), «Вплив мультиплікаційних фільмів на формування гендерних стереотипів (Умань, 2020), «Вплив ЗМІ на формування особистості студента» (Умань, 2021), «Психологія особистості успіху» (Умань, 2021), «Соціальна інклюзія дистанційного освітнього процесу» (Умань, 2021).

Результати дослідження обговорено на засіданнях кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (2019 – 2021 рр.).

Публікації. Основні положення й результати дисертаційного дослідження викладено у 17 публікаціях (14 одноосібних), із яких 5 висвітлюють основні наукові результати дисертації (з них 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у зарубіжному періодичному науковому виданні), 12 – апробаційного характеру.

**Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати
дисертації**

1. Поліщук О. Р. Теоретичний аналіз проблеми соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до ЗВО. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2020. Вип. 2 (5). С. 48–58.

2. Поліщук О. Р. Проблема професійного вибору старшокласників: теоретичний дискурс. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2020. Вип. 4 (133). С. 117–127.

3. Поліщук О. Р. До вивчення соціально-психологічної готовності старшокласників щодо професійного вибору. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2021. Вип. 1 (48). С. 343–349.

4. Поліщук О. Р. Дослідження рівня соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 2 (7). С. 141–149.

Статті у наукових виданнях інших держав

5. Polishchuk O. Vocational assistance as a factor of professional self-determination of a senior student. *Social and Human Sciences. Polish-Ukrainian scientific journal*. 2021. 02 (30). URL: <https://issn2391-4164.blogspot.com/p/213.html>

Опубліковані праці апробаційного характеру

6. Коляда Н. М., Поліщук О.Р. Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти. *Nauka i edukacja w warunkach zmian cywilizacyjnych: Mater. I Międz. Konf. Nauk.-Prakt.(30 października 2019 roku)*. Warszawa: Nowa nauka, 2019. S. 62–63.

7. Коляда Н. М., Поліщук О. Р. Особливості впливу батьків на вибір старшокласниками закладу вищої освіти. *Nowoczesna nauka: teoria i praktyka: Mater. IV Międz. Konf. Nauk.-Prakt. (8 kwietnia 2020 roku)*. Warszawa: Nowa nauka, 2020. S. 6–7.

8. Коляда Н. М., Поліщук О. Р. Інноваційні технології для молоді у

вищій освіті. *Актуальні проблеми сучасної психології: шляхи особистості: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Переяслав, 14-16 травня 2020 р.)*. Переяслав, 2020. С. 255–258.

9. Поліщук О. Р. Професійна компетентність фахівців із соціальної роботи щодо підтримки вразливих сімей з дітьми. *Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 15 жовтня 2020 р.)*. Умань, 2020. С. 169–172.

10. Поліщук О. Р. Технології профорієнтаційної роботи психолога для осіб з обмеженими можливостями та їх батьків. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: тези доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 9-10 квітня 2020 р.)*. Хмельницький, 2020. С. 93–94.

11. Поліщук О. Р. Застосування тренінгових технологій у профорієнтаційній діяльності. *Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінги: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 14 травня 2020 р.)*. Умань, 2020. С. 81–82.

12. Поліщук О. Р. Соціально-психологічний тренінг як одна із технологій розвитку особистості. *Наукові психологічні дослідження і розробки молодих вчених: матеріали IX-тої Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (м. Умань, 29-30 жовтня 2020 р.)*. Умань, 2020. С.63–65.

13. Поліщук О. Р. Щодо професійного розвитку соціального працівника. *Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції з соціальної роботи (м. Київ, 12-13 березня 2021 р.)*. Київ, 2021. С. 160–162.

14. Поліщук О. Р. Рекомендації щодо психологічного супроводу в умовах пандемії. *Теорія та практика психокорекції особистості: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Умань, 18 березня 2021 р.)*. Умань, 2021. С. 102–104.

15. Поліщук О. Р. Формування Soft Skills – складова успішної особистості. *Профорієнтація серед учнівської молоді в умовах інклюзивної освіти: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 15 квітня 2021 р.)*. Умань, 2021. С. 91–92.

16. Поліщук О. Р. До проблеми вибору професії старшокласників в умовах пандемії. *Наука. Освіта. Молодь: матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих науковців (м. Умань, 28 квітня 2021 р.)*. Умань, 2021. С. 107–109.

17. Поліщук О. Р. Інформація і знання – найважливіший ресурс інформаційного суспільства. *Актуальні соціально-філософські проблеми сучасності: матеріали XIII Всеукраїнської студентської наукової конференції (м. Умань, 26 листопада 2020 р.)*. Умань, 2021. С. 108–111.

Рекомендації дисертації до захисту з урахуванням наукової зрілості пошукувача.

Дисертаційна робота Поліщук Олени Романівни «Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та пп. 9–15 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 (назва Постанови із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 608 від 09.06.2021; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 979 від 21.10.2020, № 608 від 09.06.2021) і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій раді зі спеціальності 231 Соціальна робота.

З урахуванням цього кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини рекомендує завершене самостійне дослідження Поліщук Олени

Романівни «Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти» до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Ухвалили: за результатами голосування (за – 21, проти – немає, утримались – немає) рекомендувати дисертаційне дослідження Поліщук Олени Романівни «Формування соціально-психологічної готовності старшокласників до вступу до закладів вищої освіти» до захисту у спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 231 Соціальна робота.

Декан факультету
соціальної та психологічної освіти,
доктор педагогічних наук, професор

О. О. Кравченко

Головуючий –
кандидат педагогічних наук, доцент

І. В. Албул

Секретар
кандидат педагогічних наук, доцент

О. М. Шевчук

